

Gävle Hamn AB
Fredriksskans
805 95 GÄVLE

Ifrågasatt konkurrensbegränsning – Gävle Hamn

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket avskriver ärendet från vidare handläggning.

Bakgrund

Den 30 mars 2010 inkom ett klagomål från Svecon Freight AB (Svecon), Gästrike Invest AB och Sören Thyr Harbour Department AB (Sören Thyr) (tillsammans: Svecon m.fl.) rörande Gävle kommuns med dotterbolags kombiterminalsverksamhet och stuffningsmagasinsverksamhet i Gävle hamn (se dnr 227/2010). Den 1 april 2010 inkom ett klagomål från Gävle Containerterminal AB (GCT) rörande kommunens kombiterminalsverksamhet i Gävle hamn (se dnr 229/2010). Enligt Svecon m.fl. och GCT stod driften av kombiterminal och stuffningsmagasin i strid med den kommunala kompetensen och var sådana verksamheter som kan förbjudas enligt regeln om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet i konkurrenslagen (2008:579), KL.

Den 17 augusti 2010 beslutade Konkurrensverket att inom ramen för detta ärende fortsätta utreda Gävle kommuns och Gävle Hamn AB:s med dotterbolags agerande i samband med uppförande och drift av ett nytt stuffningsmagasin samt Gävle Hamn AB:s med dotterbolags drift av kombiterminal. Samma dag skrevs ärendena med dnr 227/2010 och 229/2010 av från vidare handläggning.

I september 2010 framförde Svecon invändningar mot Stuveribolagets agerande i samband med en upphandling genomförd av SSAB. Enligt Svecons uppfattning var Stuveribolagets anbud i nämnda upphandling underprissatt.

Ärendet

Inledning

Gävle Hamn AB (Hamnbolaget) är ett helägt dotterbolag till Gävle Stadshus AB, som i sin tur är ett helägt dotterbolag till Gävle kommun. Stuveribolaget Gävle AB (Stuveribolaget) är ett helägt dotterbolag till Hamnbolaget sedan den 1 maj 2009.

Adress 103 85 Stockholm
Besöksadress Torsgatan 11
Telefon 08-700 16 00
Fax 08-24 55 43
konkurrensverket@kkv.se

Hamnbolaget äger, förvaltar och utvecklar infrastrukturen i hamnen medan Stuveribolaget bedriver den operativa kommunala verksamheten i hamnen.

Gävle Hamn AB:s med dotterbolags drift av kombiterminal

En kombiterminal definieras vanligen som en terminal där modulariserade lastbärare byter transportsätt utan att själva godset berörs.

I Gävle hamn finns två kombiterminaler, en som drivs av GCT och en som uppfördes av Hamnbolaget under år 2008 (Den Nya Kombiterminalen). Den Nya Kombiterminalen har ännu inte tagits i drift. Enligt Hamnbolagets nuvarande planer ska driften emellertid skötas av Stuveribolaget. Som skäl för att uppföra en ny kombiterminal har Hamnbolaget i huvudsak angett stora tillkommande godsmängder och ett behov av att flytta den nuvarande kombiterminalen från centrala Gävle för att på så sätt omdirigera den tunga trafiken från befolkningstäta områden.

GCT anser i huvudsak att kommunens drift av kombiterminal skadar konkurrensen på följande sätt. De kommunala aktörerna är bundna av den så kallade självkostnadsprincipen. Detta innebär att aktörerna inte får ta ut högre pris än självkostnaden för tjänsten, vilket i sin tur leder till att det är omöjligt för privata aktörer att konkurrera med de kommunala aktörerna. Därutöver är det Hamnbolaget som tilldelar tågtider till de kunder som idag använder sig av GCT:s kombiterminal och i framtiden till de kunder som kommer att använda sig av Den Nya Kombiterminalen. Detta innebär en sammanblandning av Hamnbolagets roll som myndighetsutövare och aktör på den öppna marknaden för kombiterminalsverksamhet.

Gävle Hamn AB:s agerande i samband med uppförande och drift av ett nytt stuffningsmagasin

I Gävle hamn finns idag tre stuffningsmagasin där stuffning och strippning (lastning och lossning) kan ske. Dessa magasin ägs och drivs av Svecon, Sören Thyr och Stuveribolaget. Hamnbolaget uppför ett nytt stuffningsmagasin i hamnen (Det Nya Stuffningsmagasinet) som ska stå klart i december 2010. Hamnbolaget har förklarat att skälet till uppförandet av Det Nya Stuffningsmagasinet är att hamnen saknar ett högkvalitativt stuffningsmagasin vilket leder till att kunder väljer bort hamnen.

Hamnbolaget har sagt upp arrendeavtalen avseende de nuvarande befintliga stuffningsmagasinen till avflyttning den 31 december 2010. De huvudsakliga skäl som angivits för uppsägningarna är att arrendena ligger inom området för bulkhantering. Enligt Hamnbolaget behöver även de nuvarande arrendeområdena användas till bulkhantering i framtiden. Det finns redan intressenter för delar av dessa områden. Vidare skall all magasinshantering ske inom ett och samma område. Nuvarande utspridda containerverksamhet leder till förslitningar på vägarna i hamnen.

Ägarna av de befintliga stuffningsmagasinen har erbjudits nya arrendeavtal i det nya området för magasinshantering. De har också erbjudits att hyra in sig i Det Nya Stuffningsmagasinet.

Svecon m.fl. har framfört att konkurrensen skadas genom den kommunala driften av Det Nya Stuffningsmagasinet och uppsägningarna av arrendeavtalen för övriga stuffningsmagasin i hamnen. Befintliga aktörer tvingas att till högre kostnader driva sin verksamhet i Det Nya Stuffningsmagasinet eller att helt lämna hamnen. Svecon m.fl. har visserligen erbjudits nya platser för att driva stuffningsmagasin. Flytten leder dock till högre kostnader och i ett fall är det till och med ekonomiskt olönsamt att driva stuffningsmagasin på den nya plats som erbjudits. Eftersom kostnaderna att bedriva verksamhet i Det Nya Stuffningsmagasinet är väsentligt högre än tidigare kommer speditörernas befintliga kunder att söka sig till andra hamnar där priserna är lägre, till skada för både de privata aktörerna och andra verksamheter i regionen.

Övrigt

Svecon har även framfört invändningar mot Stuveribolagets prissättning i en upphandling genomförd av SSAB. Enligt Svecon är det omöjligt för en privat aktör att konkurrera på den nivå som Stuveribolaget har offererat. Det är enligt Svecon uppenbart att det är fråga om en otillåten underprissättning som möjliggjorts genom att Stuveribolaget är offentligt finansierat.

Skäl för beslutet

Allmänna utgångspunkter

Enligt 3 kap. 27 § KL kan Stockholms tingsrätt på talan av Konkurrensverket förbjuda en kommun att bedriva en viss *verksamhet* om denna snedvrider, eller riskerar att snedvrida, förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden, eller om det hämmar, eller är ägnat att hämma, förekomsten eller utvecklingen av sådan konkurrens. Förbud får dock inte meddelas verksamhet som är förenlig med lag.

Enligt 3 kap. 27 § KL kan Stockholms tingsrätt på talan av Konkurrensverket förbjuda en kommun att tillämpa ett visst *förfarande* om detta snedvrider, eller riskerar att snedvrida, förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden, eller om det hämmar, eller är ägnat att hämma, förekomsten eller utvecklingen av sådan konkurrens. Förbud får dock inte meddelas för förfaranden som är försvarbara från allmän synpunkt.

Enligt 3 kap. 28 § KL gäller detsamma ett förfarande eller en verksamhet i en annan juridisk person om en kommun direkt eller indirekt har dominerande inflytande över den juridiska personen exempelvis genom ägarskap.

Gävle Hamn AB:s med dotterbolags drift av kombiterminal

Enligt Konkurrensverkets bedömning är det flera faktorer som talar för att driften av den i ärendet aktuella kombiterminalen är förenlig med den kommunala kompetensen. Under sådana förutsättningar utgör driften av kombiterminalen inte en sådan verksamhet som kan förbjudas enligt 3 kap. 27 § KL.

Gävle Hamn AB:s agerande i samband med uppförande och drift av ett nytt stuffningsmagasin

Enligt Konkurrensverkets bedömning är det flera faktorer som talar för att driften av det i ärendet aktuella stuffningsmagasinet är förenlig med den kommunala kompetensen. Under sådana förutsättningar utgör driften av stuffningsmagasinet inte en sådan verksamhet som kan förbjudas enligt 3 kap. 27 § KL.

Konkurrensverket har inte heller funnit att något förfarande i samband med uppförandet och driften av Det Nya Stuffningsmagasinet är sådant att det kan förbjudas enligt 3 kap. 27 § KL.

Övrigt

Som redovisats ovan har Svecon ifrågasatt Stuveribolagets prissättning i en upphandling.

Konkurrensverket bedömer i varje enskilt fall om det finns skäl att granska ett visst förhållande närmare. Detta sker med utgångspunkt i myndighetens prioriteringspolicy. Vid prioriteringen väger Konkurrensverket in hur allvarligt problemet eller företeelsen är, hur viktigt det är att få ett vägledande avgörande och om någon annan myndighet eller aktör är bättre lämpad att agera i frågan. I bedömningen vägs även in Konkurrensverkets förutsättningar att utreda och bevisa en överträdelse.

Konkurrensverket finner inte skäl att närmare pröva frågan om underprissättning. En anledning till detta är att Konkurrensverket bedömer att det i förevarande fall saknas förutsättningar för att utreda och bevisa en överträdelse.

Konkurrensverkets beslut att inte utreda saken vidare innebär inte ett ställningstagande till huruvida förfarandet strider mot konkurrensreglerna.

Hur ni kan gå vidare

De företag som berörs av detta beslut kan vända sig till domstol för att få saken prövad.

En talan rörande konkurrensbegränsande samarbete mellan företag enligt 2 kap. 1 § konkurrenslagen (2008:579) eller rörande missbruk av dominerade ställning enligt 2 kap. 7 § konkurrenslagen väcks vid Marknadsdomstolen.

En talan om förbud för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet enligt 3 kap. 27 § konkurrenslagen väcks vid Stockholms tingsrätt.

Detta beslut har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit konkurrenssakkunniga Rebecca Havgärde.

Dan Sjöblom

Rebecca Havgärde

Kopia till:

Gävle Containerterminal AB

Svecon Freight AB

Gästrike Invest AB

Sören Thyr Harbour Department AB

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats